

— Kedves bátyám — újságolta nagy bizalommal a kiváló főúr az egyszerű parasztkalmazottjának —, ilyen talpraesett katonatisztekét még magam sem látam, de az édesapám sem. Nézze meg maga is őket és még a gyermekeinek is beszélje el!

(A katonatisztekről a Vasárnapi Ujság is írt. Közölte, hogy egy párizsi gróf vendégségbe hívta meg a bravúros magyar tiszteket, hogy saját társaságának is kedves hangulatot vigyen velük.)

Az öreg lovász pár héttel a lakodalom után elragadtatott boldogan magyarázta nekem egy alkalmi kocsizás alatt, hogy a kegyelmes úr milyen nagy leereszkedő figyelemetességgel állította őt az úri terem benyílása elé, hogy benézhesen.

1915-ben Königsgrätzben helyezték el a 39. közös gyalogezred káderét. Ide az ezred üdülőjébe érkezett Tisza István miniszterelnök úr levele egyik szolgálatra teljesen alkalmatlanná rokkant lovásza érdekében. A levélben arra kérte Tisza a parancsnokságot, hogy vizsgálja felül lovását, valóban hasznavehető-e a katonaságnak, s ha igen, úgy bocsássa el véglegesen családjá közé, hadd vehesse fel rendes polgári életét.

A levélben páratlan szeretettel tesz biztosságot a miniszterelnök arról, hogy a rokkant lovász megelőző sok hű szolgálataért méltó a nyugodt polgári életre. A levélben még azt is felemlíti Tisza, hogy nemcsak a szóbanlevő lovász szolgált állandóan gazdaságában megbecsülésre méltóan, de még az édesapja is az ő a. y. j. nál.

U. i. Az itt elmondottakban nem a nagy államférfiről, de a páratlanul figyelmes, leereszkedő, nemes, jóakarátú és megértő embertestvérről beszéltem. Köteket lehetne és kellene összeírni ilyen irányban gróf Tisza Istvánról. S minden sor jobban-jobbán bizonyítaná, hogy az örökemlékű nagy mártír egész egyéniségében magyarosan egyszerű, jóakarátú, nemes, barátságos, tiszta. elkü úr, nagy úr volt. Gróf Tisza István minden ízében magyar lélek.

Szabó Lajos

Zala vármegye I. K. N. Bizottságának közgyűlése

most tárgyalta le az 1942—43. munkaévben megvalósítandó munkatervét. A megye kulturális életének legteljesebb munkásai zsúfolásig megtöltötték a termet, améyben Brand Sándor dr. alispán elnöke alatt ülésezett a bizottság. Jelen volt a megye főispánja, v. t. ez Te. eki Béla gróf is.

Markos Jenő titkár lelkes szavakkal buzdította munkára a népművelőket. Kiemelve, hogy ezidén a harc téren küzdő bajtársak munkáját is el kell végezni az otthonmaradottaknak. A népművelés munkásainak nemcsak az ismereteket kell fejleszteni, nemcsak a társadalmi kiegyenlítődést kell szolgálni, de küzdeni kell a nép hitének megerősítéséért is. Fel kell vennünk a harcot a káros hírverés szélsőséges aknamunkájával szemben is. Jól tudjuk — mondotta —, hogy a legbiztosabb óvóhely az aranyfedezetű pénz, a legigazságosabb élelemelosztás, a legmesszebb hordó ágyú, a leggyorsabb harcágyú is annyit veszít honvédó értékéből, amennyi erőt felémeszt a nemzet polgári tömegeinek sötétlenlátásából fakadó lelki gyengesége,

vagy a túlzott derülátásból eredő kényelme; csodavárása.

Az új munkaévben — mondja a titkári jelentés — a bizottság 5340 népművelési és közművelési előadást, 731 műsoros dé. utánt és alkalmi ünnepélyt, 370 műkedvelői előadást, 13 népművelési hangversenyt, 617 mesedélutánt, 103 tanulmányi kirándulást, 302 rádióelőadást, 2 analízéta-tanfolyamot 160 óraszám-mal, 7 alapismeretterjesztő tanfolyamot 402 óraszám-mal, 2 népművelési tanfolyamot 90 óraszám-mal, 5 művészeti és ké. y. képző tanfolyamot 118 óraszám-mal, 2 férfi-jellemképző tanfolyamot 80 óraszám-mal, nőnevelési és női jellemképző tanfolyamot 150 óraszám-mal, 1 egészségügyi tanfolyamot 30 óraszám-mal, 5 gazdasági tanfolyamot 60 óraszám-mal, 2 idegennyelvi tanfolyamot 80 óraszám-mal, 5 ügyességi (gép és gyorsíró) tanfolyamot 180 óraszám-mal engedélyezett.

A falusi lakosság szociális és gazdasági helyzetének javítása, úgyszintén gyakorlati ismereteinek kibővítése céljából a kerületi háziipari felügyelőséggel, valamint a vármegyei Közj. éti Szövet-

kezet háziipari vezetőjével karöltve 41 háziipari tanfolyamot szerveztek.

A gazdasáradalom szaktudásának elmélyítése érdekében a vármegyei gazdasági felügyelőséggel és az Alsódnántúli Mezőgazdasági Kamarával egyetértésben a bizottság több gazdasági tanfolyam rendezésében közreműködő szerepet vállalt. A leveiteifjúság erkölcsi és szellemi színvonalának emelése céljából a megyei városokban, valamint a járás legtöbb községében a téli hónapokban rendszeres népművelési előadássorozatok lesznek, illetve a községekben már megszervezett népművelési előadások közül a tárgyaknál fogva részükre alkalmas előadásokat is halgathatják a levették.

Az értékes ismertetés után jelentette, hogy az ONCSÁ-tól rendelkezésre bocsátott kétezer pengő segítségével újra biztosítani lehetett a sümei népfőiskolai tanfolyamot. Ismételtén megszervezte a bizottság a multban oly eredményes járási központi előadásokat is, valamint a szomszédos községek előadócseréjét lelkes vándorelőadók odaadó vállalkozása révén. A Balaton környékén és Göcsejben diapozitívek felhasználásával vándor-előadásokat tartanak jó készültségű előadók. A helyi népművelési bizottságok használatára vetítógépeket, gramofonkészülékeket, hanglemezeket készítettek.

A költségvetés ismertetése során előterjesztette, hogy 1943-ban a régi zalai területeken a bizottság bevételeit 21.582 P 17 f-ben irányozták elő, amivel szemben a kiadás 37.988 P. A mutatkozó hiányt az ONCSA hozzájárulásából és államsegélyből remélik fedezni.

A muraközi kirendeltség területén ez évben 17 községben 310 előadást tartanak. Központi előadók muraközi nyelven 80 előadást tartanak kiszállásaik alkalmával.

A muraközi tanítószáz áldozatos lélekkel oldja meg ezt a feladatát. Annál meghatóbb ez a hazafias lelkesedés, mivel a tanítószáznak fele hadiszolgálatot teljesít. A nőtanítók azonban a férfiak helyébe léptek és szépen kidolgozott tanfolyamtervezeteikkel külön elismerésben részesültek a kultuszminisztériumtól.

Muraköz népével foglalkozni kell, mert az elmúlt jugoszláv uralom, amennyire elhanyagolta a népnek érzelmi, értelmi nevelését, éppannyira túlnyelte őket politikailag. A bizottság 8 nemzetnevelési tanfolyamot szervezett 320 órással, 25 kedélyképző tanfolyamot (magyar nótákkal, magyar táncokkal fűszerezve) 800 órással, 3 gazdasági tanfolyamot 70

órással, 20 nevelési tanfolyamot, 13 női kézimunka- és 17 kisgazdasszonyképző tanfolyamot, a sajátos muraközi viszonyoknak megfelelően. Ezenfelül van még 68 magyar nyelvi tanfolyam 4080 órással. Erre a célra értékes vezérkönyvet bocsátott ki a bizottság. A bizottság bevétele 4170 P, ezzel szemben áll 17.791 P kiadás. A hiányt államsegéllyel kívánja fedezni a kirendeltség.

A visszatért alsólendvai járás területén csak magyarnye.vü nemzetnevelő tanfolyamok szervezésén van a hangsúly. A vend lakosság ugyanis józan bölcseséggel be'átta már régen, hogy neki a kétnyelvűség a létfenntartója és így csak a magyar nyelv elsajátításával boldogulhat. Ezért a magyar nyelvi tanfolyamoknak megszervezését egyenesen a nép kívánja. A murán'nneni területen 19 nemzetnevelési tanfolyamot szerveznek 1140 órással, 6 községben kisgazdasszonyképző tanfolyamot, 3 községben kedélyképző (magyar és vend nótákkal, táncokkal vegyesen) tanfolyamot, tervbe van véve 168 ismeretterjesztő előadás, ezeknek zöme szintiszta magyar környékre esik. Alsólendván állandó jellegű népfőiskola felállítására remélhető a közeljövőben. Mindenféle műsoros délutánokat, műkedvelő előadásokat rendeznek, a kultuszminisztérium által kijelölt rövid magyar színdarabokat vend nyelvre fordítják. Nagyszabású hazafias ünnepek rendezése is előkészítés alatt van. A kirendeltség összes bevétele 3800 P 43 f, ezzel szemben a kiadás 18.428 P 10 f.

Feszűt figyelemmel hallgatta a bizottság a nagy gondal összea litott munkatervet. Teleki Béla főispán biztosította a népművelés munkásait, hogy minden nehézség legyőzésében, minden akadály elhárításában a legnagyobb készséggel áll rendelkezésünkre. Brand Sándor e'nök megköszönte az értékes tájékoztatást és Isten áldását kérte a zalai népművelők munkájára.

A. J.

A kolozsvári egyetem szabadegetemi előadássorozata hét erdélyi városban

A Kultuszminisztérium kezdeményezésére rendkívül fontos közművelődési feladatot valósít meg a folyó tanévtől kezdve a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem. Tanárai esztendőről esztendőre útrakelnek, hogy a nagyobb erdélyi városok művelt közönsége előtt szabadegetemi előadássorozatot tartsanak és ezeken az előadásokon ismertessék meg hallgatóikkal a magyar sorské-